

# De Riepe

Thema  
Diversiteit

Het straatmagazine van Noord-Nederland

## Regenboogjongeren

Mark Gils, voorzitter van het COC Groningen/Drenthe, vertelt wat het COC doet voor de LHBTIQ+ gemeenschap

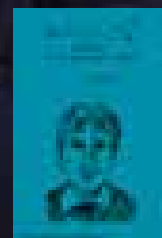
### VERDER IN DIT NUMMER

- Levende boeken Emmen
- Discriminatie meldpunt Assen

**KEURMERK**  
straat  
**krant**

**PRIJS €2,10**  
waarvan €0,90  
voor de verkoper

alleen kopen van  
verkoper met badge





Fotografie **Frits Blom**

# Omarm diversiteit

Diversiteit wordt de laatste tijd vaak geassocieerd met seksuele voorkeuren. Maar het woord diversiteit is veel diverser dan dat. We hebben een diversiteit aan mensen, aan culturen, aan geloven en ga zo maar verder.

In deze Riepe een diversiteit aan artikelen over mensen die meer divers zijn dan de gemiddelde mens, over een van de diverse geloven, over het COC die de belangen behartigt van mensen met diverse seksuele voorkeuren en/of genderidentiteiten, over het discriminatiemeldpunt waar alle diversiteiten van discriminatie gemeld kunnen worden.

Diverse redacteurs hebben ook deze maand weer hun uiterste best gedaan om u diverse redenen te geven dit mooie blad te lezen. Als u dan ook nog diverse kennissen en familieleden over dit blad vertelt en het hun aanbeveelt, kopen zij hopelijk de komende maanden De Riepe zodat onze dak- en thuislozen het een beetje minder moeilijk hebben.

Rest mij om u nog veel leesplezier toe te wensen.

Rudy Vane

## COLOFON

PROJECTBEGELEIDING WERKPRO  
Antonie Grootenhuis

PROJECTBEGELEIDING STUDIO SPINLINK  
Dominique Krauts

|                                                                                        |                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| HOOFDREDACTIE<br>Dominique Krauts                                                      | EINDREDACTIE<br>Sofie Risamena                                                                  |
| REDACTIE<br>Wietse Aupers<br>Rudy Vane<br>Robby Bakker<br>Frits Croes<br>Ella Huizinga | Arnold de Meijer<br>Anna de Ruiter<br>Robert van Bergen<br>Maarten Vermeulen<br>Annelies Romers |

VORMGEVING  
Dinah Jellema

|                                                                                     |                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
| FOTOGRAFIE<br>Suzanne Posthumus<br>Jaap ten Hoove<br>Frits Blom<br>Bachir Benchagra | Chico Bolt<br>Wim Mijluf<br>Theo Koelmans<br>Lucas de Wit |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|

|                                                                                                      |                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| VASTE COLUMNISTEN<br>Gerard Lohuis<br>Wilma Bouma<br>Eddy Sikma<br>Lydia Tuijnman<br>Marieke Werkman | Jaap Krol<br>Natalja Oosterbaan<br>Chantal Kuipers<br>Gerlinde Spaan<br>Dick Bijmolt |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|

FOTOGRAFIE COVER  
Frits Blom

|                                                            |                                |
|------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| STRIP<br>Ido Dijkhuis                                      | PUZZEL<br>Luuk Kobes           |
| ILLUSTRATIES<br>Paul Kimkes<br>Robby Bakker<br>Pim de Boer | DRUK<br>Van Liere Media, Emmen |

**MET DANK AAN**  
Leger des Heils voor het ter beschikking stellen van de distributiefaciliteiten, subsidiënten, donateurs en anderen die een bijdrage leveren aan de financiering van dit magazine. En niet te vergeten: de vele vrijwilligers en stagiaires zonder wie dit project niet draaiende kan worden gehouden.

**SPECIALE DANK**  
Gaat uit naar alle verkopers, schrijvers en dichters uit de groep van dak- en thuislozen.

**BEGELEIDING VERKOPERS**  
Eddy Posthumus      Jeffrey Visser

De Riepe is een uitgave van WerkPro.

**REDACTIEADRES DE RIEPE**  
Protonstraat 6  
9743 AL Groningen  
06-1147 8111  
redactiederiepe@werkpro.nl

|                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|
| <b>DISTRIBUTIEADRES DE RIEPE</b><br>WerkPro Groningen<br>Eemskanaal NZ 32a<br>9713 AB Groningen<br>Tel: 050-5791818 (09:00 - 13:00 uur)<br>e-mail: riepe@werkpro.nl<br>website: www.deriepe.nl<br>bankrek. NL38INGB0685757617<br>t.n.v. straatmagazine De Riepe | <b>WerkPro Leeuwarden</b><br>Tel: 088 066 31 80<br>e-mail: riepe@werkpro.nl |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|

ISSN  
2405-769X



# INHOUDSOPGAVE

## REGENBOOGJONGEREN

4

Mark Gils, voorzitter van het COC Groningen/Drenthe, vertelt wat het COC doet voor de LHBTIQ+ gemeenschap en met name jongeren die net uit de kast zijn gekomen.



## 10 LEVENDE BOEKEN EMMEN

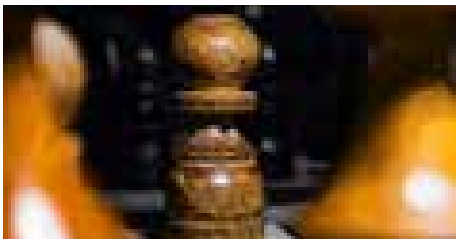
Een bibliotheek is een plek waar je over allerlei onderwerpen een boek kunt lenen. Maar een verhaal is pas een verhaal als het wordt verteld.



## DISCRIMINATIE MELDPUNT ASSEN

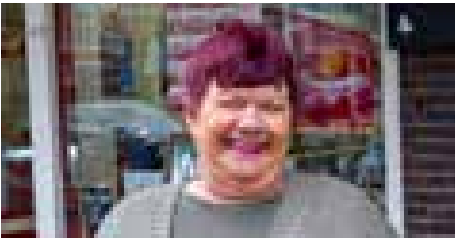
16

In de drie noordelijke provincies zijn meldpunten voor discriminatie. Deze organisaties helpen mensen om de controle terug te krijgen, die bij discriminatie van hen wordt afgenomen. David Bakker werkt al acht jaar bij Meldpunt Discriminatie Drenthe.



## 20 CAFETARIA/CAFÉ ONS MOEKE

Het gaycafé Ons Moeke ligt aan de bedrijvige Paterswoldseweg. De zaak is reeds dertien jaar een begrip in Groningen. Jantina Darwinkel (63) is eigenaresse van de zaak.



## DE RIEPE

Het straatmagazine van Noord-Nederland

De Riepe, Gronings voor stoep, is het straatmagazine van Noord-Nederland. De Riepe verschijnt eens per maand. Het blad is een initiatief van stichting WerkPro. Mensen die om uiteenlopende redenen dak- en thuisloos zijn, verkopen het magazine. Onder deze verkopers vallen ook mensen uit andere landen, mensen die in Nederland en in hun land van herkomst weinig tot geen perspectief hebben. Alle verkopers dragen als legitimatiebewijs een registratiepasje. U betaalt voor het magazine €2,10. Daarvan is 90 cent voor de verkoper, de rest gaat terug naar het project. De Riepe is geen commercieel magazine; naast inkomsten uit verkoop worden middelen verworven uit sponsoring, subsidiëring, fondsen en advertenties. Eventuele meeropbrengsten zullen worden aangewend in het circuit van dak- en thuislozen.

### Donateur worden?

Bel of mail naar het distributieadres voor meer informatie.

- Heeft u klachten over een verkoper? Noteer het pasnummer en bel naar het distributieadres.
- Niets uit deze uitgave mag worden gebruikt zonder toestemming vooraf van de redactie.

|                             |           |                              |           |
|-----------------------------|-----------|------------------------------|-----------|
| <b>Marieke Werkman</b>      | <b>6</b>  | <b>Mantelkat</b>             | <b>22</b> |
| <b>Gekkenwerk</b>           | <b>7</b>  | <b>Bie pad en weg</b>        | <b>23</b> |
| <b>Mea sententia</b>        | <b>8</b>  | <b>Kruiswoordcrypto</b>      | <b>23</b> |
| <b>Koken met een missie</b> | <b>9</b>  | <b>Horoscoop</b>             | <b>24</b> |
| <b>Werk in uitvoering</b>   | <b>13</b> | <b>Straatklinkers</b>        | <b>25</b> |
| <b>Kunst op straat</b>      | <b>14</b> | <b>Businesscluboverzicht</b> | <b>26</b> |
| <b>Het bijzondere geluk</b> | <b>15</b> | <b>Opvanginstellingen</b>    | <b>27</b> |
| <b>Recht en krom</b>        | <b>18</b> | <b>Straatkanjer</b>          | <b>28</b> |
| <b>Jaap Krol</b>            | <b>19</b> |                              |           |



# COC, wat zit er achter de regenboog

Door **Rudy Vane** Fotografie **Frits Blom**

**Mark Gils, voorzitter van het COC Groningen/Drenthe, vertelt wat het COC doet voor de LHBTIQ+ gemeenschap en met name jongeren die net uit de kast zijn gekomen. Anno 2022 blijkt dat er nog steeds jongeren zijn die niet door hun familie geaccepteerd worden en op straat worden gezet. Deze jongeren worden Regenboogjongeren genoemd.**

‘Ik ken geen cijfers over Groningen, Friesland en Drenthe, maar uit onderzoek van Movisie blijkt dat landelijk zo’n duizend á tweeduizend LHBTIQ+ jongeren dak- of thuisloos zijn. Uit dat onderzoek blijkt dat ongeveer 12% van alle LHBTIQ+’ers op enig moment te maken krijgt met dak- of thuisloosheid. Bijvoorbeeld als je in een zwaar gereformeerde omgeving zit waar de acceptatie nog moeilijk ligt. Er spelen meerdere factoren een rol. Je moet eerst jezelf accepteren, dan je familie, maar ook moet je zelf nog een plek zien te vinden om te wonen als je niet meer thuis mag komen. Als je vanwege het geloof uit je omgeving wordt verstoten, dan is het lastig om in die omgeving een veilige woonplek te vinden. Het komt soms voor dat iemand dezelfde dag dat ‘ie uit de kast komt de deur gewezen wordt. Maar vaker gebeurt het dat je als persoon nog wel geaccepteerd wordt en er niet over wordt gesproken en dat relaties niet welkom zijn in huis.’

## Groepen

‘We hebben bij het COC verschillende groepen. Voor de allerjongsten tussen 12 en 18 jaar hebben we de Jong&Out-groep, die samenkomen bij Jimmy’s in de stad Groningen en praten met elkaar over allerlei onderwerpen die ze tegenkomen. Ook kunnen ze een-op-eengesprekken voeren met vrijwilligers en coördinatoren. Zo’n zelfde groep hebben we ook voor 18 tot 25-jarigen. Daarnaast hebben we nog een groep die zich specifiek richt op migranten. Dat is een vrij grote groep, afhankelijk van de omvang van de AZC’s in de omgeving. Ook voor deze groep creëren we die veilige omgeving om te ontmoeten en om kennis en ervaringen te delen.’

## Begeleiding

‘We begeleiden jongeren wel bij hun problemen, maar we zijn geen hulpverleners. Als er hulp nodig is weten wij waar we ze naartoe kunnen verwijzen. Er zijn veel organisaties die zich hiermee bezighouden en het is fijn om daar contact mee te onderhouden. Dak- en thuisloze jongeren verwijzen we dan ook door naar bijvoorbeeld, WIJ Groningen. Zij zoeken dan samen met de jongere naar een oplossing. Ik weet niet hoe het op dit moment is, maar ook binnen de groep dak- en thuislozen in de opvang zal er niet altijd begrip zijn voor LHBTIQ+ personen. Belangrijk voor acceptatie is dat je interesse toont in de persoon, dat je nieuwsgierig bent. Naar buiten toe is voorlichting heel belangrijk. Wij geven voorlichting op scholen, waar het inmiddels verplicht is om aandacht aan diversiteit te besteden. En het is goed dat er televisieprogramma’s zijn die hier ook aandacht aan geven. Als je al op relatief jonge leeftijd hiermee bekend raakt, helpt dat ook mee voor de acceptatie. In de media zie je steeds meer rolmodellen die het hele palet vertegenwoordigen.’

## Hokjesdenken

‘De hokjes die er nu zijn zouden eigenlijk tijdelijk moeten

zijn, tijdelijk om bekendheid te creëren over de verschillende vormen van identiteit of voorkeur die je kan hebben. Maar eigenlijk zou het niet moeten uitmaken wie of wat je bent. Iedereen is mens. De samenleving is echter nog heteronormatief ingericht. Je moet zorgen dat je de brede samenleving meekrijgt in bepaalde ontwikkelingen. Het kost soms tijd om de acceptatie te bereiken en daar moet je ook oog voor hebben. Bij mijn eigen coming-out waren er mensen die er moeite mee hadden. Niet omdat ze het niet accepteerden, maar ze moesten even aan het idee wennen. Wat opvalt is dat binnen de community groepjes zijn. Lesbiennes hebben hun eigen dingetjes, homoseksuelen hebben hun eigen dingetjes, die trekken al snel naar elkaar toe. Binnen de community zijn er eigenlijk twee verschillende groepen. Je hebt de groep met een seksuele voorkeur en je hebt de groep met een specifieke genderidentiteit. Wat hen samenbrengt is dat ze afwijken van de geldende norm. Er bestaan dan ook verschillende meningen hierover, soms is er zelfs onbegrip. Bijvoorbeeld dat homoseksuelen moeite hebben non-binaire personen te begrijpen. Die vinden, je bent man of je bent vrouw. Daarom blijft het belangrijk om alle “hokjes” binnen de doelgroep te blijven belichten en met elkaar de acceptatie te blijven vergroten. Behalve voor jongeren zijn wij er natuurlijk voor alle leeftijden. Met name ouderen lopen nog tegen onbegrip aan en daarom willen we naar instellingen gaan met leuke liedjes en een fototentoonstelling en een trainingsprogramma voor zorgprofessionals. Daarnaast komt er nog een symposium.’♦

Bijna iedereen in ons land vindt dat homo’s en lesbische vrouwen mogen leven zoals zij zelf willen. Het blijkt lastiger wanneer het bijvoorbeeld over een eigen kind gaat of wanneer homoseksueel gedrag zichtbaar is (Kuyper, 2017). Ook onder specifieke groepen blijft de acceptatie achter. Dit geldt onder meer voor jongeren, 70-plussers en mensen met een (streng-)religieuze achtergrond. Van de mensen die zichzelf religieus noemen is 30% negatief over homoseksualiteit, terwijl dit onder de bevolking als geheel 7% is (Kuyper, 2017). LHBTI-jongeren die opgroeien in een omgeving die afwijzend staat ten opzichte van hun seksuele of genderdiversiteit lopen meer risico om zelf weg te lopen of weggestuurd te worden.  
Bron: Movisie - Verkenning van de situatie van dak- en thuisloze LHBTI-jongeren in Nederland, 2020.

# Ontploffingsgevaar



## MARIEKE WERKMAN

Illustratie **Robby Bakker**

Bam. De knal was oorverdovend. Ik schrok. De wasmachine stond aan en het lawaai kwam daarvandaan. Met een druk op de knop schakelde ik de machine uit. Een dag later kwamen er twee monteurs langs. De ene was kaal en pafferig, de andere was schonkig en had van die borstelige wenkbrauwen. De kale man vroeg: ‘Wat scheelt eraan?’ Ik antwoordde: ‘Nou er was een harde knal. Het klonk als een ontploffing. Net als bij zwaar vuurwerk dat ontploft.’ De kerel bromde: ‘Euh, weet je zeker dat het geen vuurwerk was, mevrouw?’

De monteurs onderzochten de wasmachine. Althans dat dacht ik. Na een tijdje keek ik even om de hoek. De mannen hadden dikke lol. De monteur hield van bovenaf (de kap was eraf) zijn hand in de wasmachine terwijl die centrifugeerde. Het zag er vreemd uit. Ik vroeg: ‘Lukt het allemaal?’ De man grijnsde en antwoordde: ‘Ja hoor we kunnen helemaal niets vinden.’

Een aantal weken later deed ik een middagdutje en draaide tegelijkertijd een was. De wasmachine stond in de doucheruimte naast mijn slaapkamer. Opeens werd ik opgeschrikt door een enorme dreun. Er schoten lichtflitsen uit de wasmachine. Ik vloog erheen en zette de stroom eraf. Uit de bovenkant dwarrelde rook. Een brandlucht verspreidde zich door de ruimte. Ik belde naar het witgoedbedrijf en vroeg: ‘Kan de wasmachine in brand vliegen?’ De vrouw antwoordde: ‘Dat gebeurt zelden. Er zit een waterstop op. En anders vliegen de stoppen eruit.’

Een paar dagen later kwamen de monteurs weer langs. Ze vroegen wat er aan de hand was. Ik reageerde: ‘De klap was enorm en er schoten vonken uit de machine. De monteur vroeg: ‘Dat van die vonken heb je dat eigenlijk wel goed gezien? Tja, het enige wat we nu kunnen doen is de wasmachine op de werkplaats onderzoeken.’

Hoelang gaat dit duren? De man antwoordde: ‘Tja, daar kan ik weinig over zeggen. Want ja daar kun je me op vastpinnen. Dit is in het verleden namelijk gebeurd.’ Ik keek verbaasd en zei: ‘Oh, maar je kunt toch een indicatie geven?’ Hij antwoordde: ‘Daarover kan ik niets zeggen. Ik heb werkelijk geen idee. Vanavond lever ik de wasmachine op de werkplaats af. Je wordt van tevoren gebeld over wat het gaat kosten. Daarna beslis je of je die reparatie de moeite waard vindt.’ Met de wasmachine op de steekkar vertrokken de mannen uit het zicht. Ik had er weinig fiducia in.

# GEK KEN WERK



## Goed luisteren

Door **Gerard Lohuis** Illustratie **Robby Bakker**

Na 41 jaar rondgelopen te hebben in de wereld van de geestelijke gezondheidszorg, ben ik nog nimmer “dezelfde diagnose” tegengekomen. Of het nu om een depressie of om een angststoornis gaat, niemand heeft het probleem op dezelfde wijze. De diagnoses zijn vooral bedoeld voor de hulpverleners, omdat het helpt om een bepaalde therapie uit te stippelen en vooral om een taal te hebben waarmee ze onderling met elkaar over een betrokkene kunnen communiceren. Schrik niet, we hebben in ons land meer dan 250 behandelvormen binnen de psychiatrie. Het bevat richtlijnen hoe iemand geholpen kan worden en vanuit welk idee of visie de behandeling voortkomt. Het hangt af bij wie je terecht komt en hoe die hulpverlener naar iemand kijkt.

Aardig is dat we als mens binnen een fractie van een seconde onbewust een mening vormen over wie iemand is en dat ons brein vervolgens informatie probeert te verzamelen om die opvatting bevestigd te krijgen. Iemand met verwaarloosd uiterlijk die sjokkend over straat loopt, roept al snel het idee op dat het een dakloze zou kunnen zijn. Maar klopt dat ook? Houdt ons onbewuste ons niet gewoon voor de gek en vullen we dus eigenlijk iets in wat we niet kunnen weten? Zo kan beeldvorming gemakkelijk een verkeerde conclusie opleveren. Temeer omdat uit onderzoek blijkt dat we maar een beperkt deel van wat er om ons heen gebeurt, bewust waarnemen. Geleerden zeggen dat we maar ongeveer 20% bewust waarnemen en dat we de rest erbij bedenken. Kijk maar even naar uzelf toen u vanmorgen opstond uit bed. Dacht u toen: ik zet eerst mijn rechtervoet

... nee eerst mijn linkervoet op de grond en dan ga ik eerst douchen, nee eerst even iets eten ...? Waarschijnlijk bent u zonder erbij na te denken op de automatische piloot gegaan.

Terug naar de hulpverleners die hun best doen om iemand zo goed mogelijk te helpen. Ook zij zijn met dezelfde manier van kijken en denken behept. Vanuit hun eigen ontwikkeling en opleiding hebben ze geleerd om op een bepaalde manier degene die om hulp komt vragen, te beoordelen. Flip Jan van Oenen zei hierover dat de behandelvormen dan ook vooral bedoeld zijn voor de hulpverleners zelf, omdat ze dan begrijpen wat ze doen en de regie over de therapie kunnen voeren. Hoezo therapie voor de betrokkenen zult u denken? Natuurlijk heeft de therapeut, als het goed is, goed naar u geluisterd en op basis daarvan een plan voor hulp uitgestippeld. De vraag is niet alleen of hij de goede diagnose heeft gesteld, maar ook of hij u goed heeft begrepen. Want een diagnose zegt niets over wat het voor de betrokkene betekent. Dan zou het zomaar kunnen zijn dat de juiste diagnose is gesteld, maar het behandelplan totaal niet aansluit.

Hoe langer ik in de GGz rondloop, des te minder weet ik of ik het goede doe. Luisteren is vooral horen wat jezelf niet doorhebt, en de betrokkene heeft “altijd erkenning en zich begrepen voelen” nodig, voordat hij zich laat helpen.





# Mea sententia

Door Rudy Vane

## NIJ IS EEN XON

Nee, de titel is geen vergissing, het is gewoon Nederlands, althans zou het dat kunnen zijn als iedereen het gaat gebruiken. Tijdens het interview met de voorzitter van het COC had ik het met hem over non-binaire personen. Die worden nu met “hen” aangesproken omdat er nog geen ander voornaamwoord voor hen bestaat. Ik stelde voor om dan zelf iets te verzinnen en als dat vaak gebruikt wordt komt het vanzelf in het woordenboek. Nu kennen we hij voor een man en zij voor een vrouw. Mijn voorstel is om dan *nij* voor een non-binaire persoon te gebruiken. Het is nog geen bestaand woord en klinkt goed in het rijtje hij, zij, nij. Maar dan wil ik ook een fatsoenlijke naam voor non-binaire persoon. In hun paspoort komt nu een X te staan, laten we dan ook een woord met een X verzinnen. Wat dacht u van *xon*? In plaats van, hen is een non-binaire persoon, wordt het dan: nij is een xon. Spreek het een paar keer achter elkaar uit en het klinkt niet gek meer. Ook moet er dan nog een bezittelijk voornaamwoord worden gekozen. Naast “zijn” en “haar” komt dan “*hijn*”. Het is van hem, het is van haar, het is van hijn. Wilt u zijn jas aannemen, wilt u haar jas aannemen, wilt u hijn jas aannemen? Klinkt toch prima? Het is alleen nog even wennen. En de discussie over genderneutrale toiletten is ook heel makkelijk op te lossen. Volgens mij heeft bijna iedereen thuis een genderneutraal toilet. Of heeft u een apart toilet voor de heren en een apart toilet voor de dames? Nee toch. Iedereen gaat naar hetzelfde toilet. Dat kan dus overal. Haal de bordjes van de deur en elk toilet is genderneutraal. Hoeven moeders met hun zoontje of vaders met hun dochtertje ook niet te twijfelen welk toilet ze moeten gebruiken. Ja, ik schrijf zoontje en dochtertje en nog niet xontje, volgens mij moet dat een keus van het kind zelf worden. Ook als het kind bij de geboorte beide geslachtskenmerken heeft of juist geen. Wel vind ik dat er dan niet al voor het kind bepaald wordt wat het moet worden door een operatie. Laat de keus over aan het kind als het ouder is. Als ouder kun je altijd zeggen, mijn kind, in plaats van mijn zoon of mijn dochter. Later kan dat dan worden: nij is mijn xon!

## KOKEN MET EEN MISSIE

### Keuzestress

Door Lydia Tuijnman

Daadkrachtig kiezen is niet mijn sterkste kwaliteit. Mijn bezoeken aan de supermarkt nemen steeds meer tijd in beslag, want er valt steeds meer te kiezen. San Marzano, Monterosa, Noir de crimée, Kumato, Coeur de boeuf, Parel tomaat, Trostomaat, Rode kerstomaat, Romared, Tasty Tom. Tomatensoorten!

Wat is er gebeurd met de Hollandse waterbom en de voze vleestomaat waaruit we vroeger mochten kiezen?

*Spoiled for choice* sta ik daar dan met in elke hand een piepklein bakje met bizar gekleurde tomaatjes, peperduur ook nog eens. Gelukkig nemen op internet de recepten met één ingrediënt hand over hand toe. Dat scheelt maar weer! Zo zag ik deze week Chef Jana vegane honing maken met een kilo witte druiven die al aardig wat bruine verkleuringen vertoonden. Omdat ze overrijp zijn, zijn ze mierzoet en dankzij Chef Jana juist daarom gered van de Kliko.

Doe de druiven in een blender of maak ze fijn met een staafmixer. Druk de massa met de achterkant van een lepel door een fijne metalen zeef. Doe het sap in een pan met een dikke bodem en verwarm het, zachtje, al roerend. Het moet wat indikken en een beetje karamelliseren.

Blijf erbij, blijf roeren en laat het sap niet verbranden. Een geduldwerkje, of een mindfulness-oefening zo je wilt. Zodra de vloeistof van blond naar karamel gaat verkleuren is het zover. Giet de borrelende vloeistof in uitgekookte glazen potjes en sluit die snel af. De druivenhoning wordt na afkoelen nog wat stroperiger. Kiezen uit heide-, accacia-, klaver-, weide-, kastanje-, lavendel, eucalyptus-, of manukahoning is niet meer nodig. Weg bij dat schap, ga es lekker wandelen!



# Levende boeken lenen in Mensenbieb

Door **Arnold de Meijer** Fotografie **Ronn Perdok & de Mensenbieb**

Een bibliotheek is een plek waar je over allerlei onderwerpen een boek kunt lenen. Met het lezen raak je dan even weg van de wereld en word je onderdeel van het in het boek geschetste beeld en/of avontuur. Maar een verhaal is pas een verhaal als het wordt verteld. De Mensenbieb is een bibliotheek waar je geen boeken leent, maar mensen of liever gezegd: de persoonlijke verhalen van mensen.

‘Bij ons “leen” je levende boeken’, vertelt Hermen Jan Rijks (60) sinds 2008 betrokken bij de Mensenbieb en inmiddels directeur. Deze levende boeken zijn mensen die je gewoonlijk niet zo snel zou spreken. Denk bijvoorbeeld aan een transgender persoon, veganist, imam, dakloze of vluchteling. Iemand die afwijkt van het in onze ogen “normaal” en daardoor de kans loopt anders benaderd, buitengesloten of gediscrimineerd te worden.

## Ontmoeting

‘Door een gesprek van mens tot mens, wordt het ineens heel anders. Het gaat namelijk om de ontmoeting en het daaruit voortkomende begrip en dus verbinding. Onze leners mogen alles vragen, maar het staat het boek vrij om een antwoord te weigeren. Door mensen met elkaar te laten praten ontstaan er nieuwe inzichten en vooral meer kennis over de ander. De kans dat je een alcoholist een zuiperd noemt, terwijl je net getuige bent geweest van zijn dagelijkse onmetelijke

strijd met de drank, is heel klein. Het aandurven van de ontmoeting met een vreemde is juist verrassend. Het is niet eng of moeilijk. Je leert daaruit niet alleen met andere ogen naar de ander kijken, maar ook naar jezelf.’

## Wereldverbeteraar

‘Kijk, ik ben een idealist, een wereldverbeteraar. Ik heb theologie gestudeerd en ben jarenlang gezinscoach geweest. Ik heb altijd iets op willen zetten waar de wereld beter van wordt. Door te praten met een vluchteling, een dakloze of iemand in armoede, word je als het ware gedwongen om uit je comfortzone te komen. Daardoor ontstaat begrip voor je medemens. Daarin kun je als mens je met de ander verbinden en wordt de wereld een stuk milder en mooier.’

»

### Istahil Abdulahi

Een van de levende boeken is voormalig Somalische topsportster Istahil Abdulahi (50) die ons ontvangt in haar gezellig warm ingerichte huis in Emmen. 'In Somalië hoorde ik bij het nationale basketbalteam', vertelt zij met een stralende glimlach. 'Voor een kwalificatiewedstrijd voor de All African Games moesten wij naar Kenia. Somalië was in staat van oorlog en met ons team lieten wij een ander beeld van de Somalische samenleving zien, wat de leiders in het verkeerde keelgat schoot. Ik kon niet meer terug, dat was veel te gevaarlijk. Eerst werd ik opgevangen buiten de stad en via Nairobi uiteindelijk in Nederland terechtgekomen. Vervolgens heb ik mij aan moeten passen aan het land waarin ik nu woon.'

### Vluchtelingenwerk

Algauw werkte Istahil voor Vluchtelingenwerk Nederland. Ze was immers ervaringsdeskundige. 'Ik had heel veel gesprekken met vluchtelingen en we spraken werkelijk over alles. Wat vooral veel naar voren kwam waren de vooroordelen en het racisme. Via dit werk kwam ik in aanraking met de Mensenbieb, waar ik nu mijn verhaal vertel. Wat ik vooral duidelijk wil maken is, dat wij Somaliërs net zo verschillend van elkaar zijn als de Nederlanders. Er is mij weleens gevraagd waarom ik geen hijab (islaitische hoofddoek - red.) draag. Heb ik nog nooit gedaan. Je kunt een volk niet over een kam scheren. In zo'n mensenbiebgesprek, spreek je met een ander op basis van gelijkwaardigheid. Jij bent nieuwsgierig naar mij en ik ben nieuwsgierig naar jou. Als levende boeken kunnen we elkaar

ontmoeten, ontstaat er begrip en blijkt dat een vreemde eigenlijk net zo'n mens is als jijzelf. En daar kan verbinding ontstaan en kunnen bruggen worden gebouwd.' ♦

De Mensenbieb brengt mensen letterlijk met elkaar in gesprek en draagt daardoor bij aan verbinding en wederzijds begrip in onze samenleving. De Mensenbieb is een organisatie zonder winstoogmerk, met als doel een samenleving waarin ieder mens tot zijn recht komt. In De Mensenbieb ontmoet je iemand die je anders niet snel persoonlijk zou spreken. Zoals je in een gewone bibliotheek een boek leent, zo 'leen' je in de Mensenbieb een ander mens.

'Zonder betaling mag je twintig minuten of een halfuur met hem of haar spreken. Daarmee leer je verhalen kennen die schuilgaan achter een naam, een woord, een gezicht. Mensenbieb-ontmoetingen kunnen je blik verruimen en werelden openen waar je geen weet van hebt. Sinds 2005 organiseren we "uitleningen" op steeds wisselende locaties. Met onze levende boeken kunnen we bijvoorbeeld langskomen op festivals, scholen, (banen)markten, congressen, braderieën, bij personeelsdagen en in parken,' aldus Rijks.  
[www.mensenbieb.nl](http://www.mensenbieb.nl)



## WERK IN UITVOERING



### Overbrug wet- en regelgeving

Door **Ella Huizinga** Illustratie **Overbrug**

Overbrug is een netwerkorganisatie die belangen behartigt voor jongeren in de stad en omgeving Groningen. Overbrug is gesprekspartner voor de gemeente en andere organisaties die zich bezighouden met jongeren. Zo zijn de pijlers onderwijs, welzijn en zorg vertegenwoordigd en op die manier denkt Overbrug een goede partner te zijn voor de gemeente.

Wat Overbrug doet is de gemeente verbinden aan de organisaties, maar ook de organisaties aan elkaar verbinden, zodat partijen elkaar goed weten te vinden om een samenwerking aan te gaan. Overbrug wil nieuwe dingen ontwikkelen die bijdragen aan het ondersteunen van het leven van de jongeren. Zo is er door Jimmy's een signaal afgegeven: "Wij merken dat er vaak op vrijdag om 17:00 uur jongeren bij ons aankloppen omdat dat ze dakloos zijn en dan kunnen we niemand meer bereiken". Overbrug heeft samen met Wender, Elker en WerkPro dit probleem opgepakt om de acute opvang te organiseren en dat loopt nu.

Aan partijen worden opdrachten gegeven zodat zij uitvoerend aan de slag kunnen gaan. Zo is Jimmy's nu bezig met het organiseren van een festival, dat hopelijk in mei 2022 plaats gaat vinden.  
[www.overbrug.nu](http://www.overbrug.nu)

# KUNST OP STRAAT



## Twee honden weer verenigd

Door **Eddy Sikma** Fotografie **Frits Blom**

De twee Friese honden in het Leeuwarder Rengerspark zijn al eens eerder ter sprake gekomen in deze rubriek. Sinds november 2020 waren ze gescheiden. De Wetterhoun stond nog fier op zijn sokkel. De Stabij was op hardhandige wijze van zijn voetstuk verwijderd. In stukken gezaagd werd hij aangeboden bij een oud-ijzerboer. Na diverse acties is de dader achterhaald en heeft dit, naar ik meen, met een maand celstraf en boete moeten bekopen.

In 1987 zijn de beelden bij de zijingang van het Rengerspark geplaatst. Ze zijn ontworpen door de inmiddels 92-jarige Gerda van den Bosch.

De Stabij en Wetterhoun (Waterhond) zijn loten van dezelfde stam. De vacht is zwart-wit gevlekt en bruin-wit in de variant. De Wetterhoun is herkenbaar aan de krulletjes in de vacht en de, over het algemeen, iets bredere kop. Dat de Wetterhoun tuk is op water, ligt in de naam verscholen. Het is dan ook een echte boerderijhond.

De Friese beeldhouwer Hans Jouta heeft de Stabij gerestaureerd. Op grond van de originele details en de beschikbare informatie, staat de Stabij er in brons weer glanzend bij. Jouta is een bekende Friese beeldhouwer.

Zijn bekendste werk staat evenwel in Amsterdam. Het is het iconische beeld van Johan Cruijff, naast de naar hem genoemde Amsterdamse Arena.

Het Rengerspark uit 1906 is genoemd naar de baron Wilderen Rengers, die met zijn echtgenote een stuk weiland aan de stad beschikbaar had gesteld om een wandelpark te creëren. Het was aan de Spanjaardslaan gelegen, tussen de begraafplaats en de volksbuurt Houtstraten in. Deze laatste bestaat al lang niet meer. Nu staat hier het wijkzorgcentrum De Hofwijck.

Op 2 juli 2021 werden de twee honden opnieuw onthuld in aanwezigheid van restaurateur Hans Jouta. Het voor vele Leeuwarders zo herkenbaar beeld is weer compleet. Met name geldt dit voor de echte hondenliefhebbers. Het geheel werd opgeluisterd door vijftien levende Stabij's en Wetterhounen. Of deze beesten veel affiniteit vertoonden met hun bronzen soortgenoten valt te bezien. Het plaatje *Ús Hûnen* is in ieder geval compleet.

# Het bijzondere GELUK

## Meisje

Door **Chantal Kuipers**

‘Mama, ik voel me geen meisje’, voor mij staat mijn dochter die schijnbaar geen dochter meer is.

Ik kijk haar aan en heel even sta ik me toe om te denken aan toen ze geboren werd. Een dikke lelijke baby die veranderde in een prachtige mooie dreumes die alleen maar jurkjes droeg en haren tot haar billen had. Ik staar haar aan, zeg niets. Want wat moet ik hierop antwoorden. Heb ik haar onbewust iets laten zijn wat ze niet is? Mijn stilte laat haar zichtbaar twijfelen.

‘Mama, zeg iets.’ Ik hoor de vertwijfeling in haar stem, maar mijn hoofd is leeg. Alsof mijn hersenen geen inhoud meer hebben.

‘Je houdt toch nog wel van me?’ Ik kijk naar haar gezicht waarvan ik elke uitdrukking ken. Ze voelt zich verloren en hoopt dat ik haar kom redden, maar heeft ze niet net mijn reddingsboei weggeslagen? Zij stelt zich kwetsbaar op en ik wil wegrekken van ons leven waarvan ik de fundering zie afbrokkelen.

‘Liefje, toen jij werd geboren was ik gelukkiger dan ooit. Je was gezond en dat was wat telde. En nu vertel je me dit.’ In mijn hoofd denk ik aan hoe ik dacht, dat ze zestien jaar lang was, maar het is een illusie. ‘Kijk, als ouders krijg je een kind, maar je bent niet mijn bezit. Mijn liefde

gaat niet zomaar weg en ik hou heel veel van je.’ Ze lacht en slaat haar lange puberarmen om me heen om me te knuffelen.

‘Maar dat betekent niet dat ik het niet moeilijk vindt’ fluister ik in haar oor. Want dat is het leven soms ook. Moeilijk. Ik ruik haar pubergeur en denk aan hoe simpel het leven was toen ze nog klein was. Als ze viel kreeg ze een kusje en alles kon opgelost worden in mama’s armen. Iets wat nu allang niet meer het geval is. Nu moet ze haar eigen weg vinden en ik ben haar onderweg kwijtgeraakt. Ik realiseer me nu pas dat ik niets van haar weet, maar dat ik haar sowieso wil steunen.

Later die week gaat ze naar de kapper. Haar lange prachtige lange haren worden opgeschoren, ze laat een piercing zetten en stralend komt ze thuis. Het is alsof het nooit anders is geweest.

‘Vind je mijn haren mooi mama?’ Ik denk eraan dat ik haar altijd mooi vind wat ze ook doet, omdat zij mooi is. Of hij. ‘Ik vind je prachtig maar dat was je al.’ Juist dat we allemaal verschillend zijn maakt dit een mooiere wereld. En ik? Ik heb er een fantastische zoon bij!



MELDPUNT DISCRIMINATIE:

# HOE MEER MELDINGEN, HOE BETER

Door **Annelies Romers** Illustratie **Robby Bakker**

**Discriminatie overschaduw wat een persoon doet of kan. In de drie noordelijke provincies zijn meldpunten voor discriminatie. Deze organisaties helpen mensen om de controle terug te krijgen, die bij discriminatie van hen wordt afgenomen. David Bakker werkt al acht jaar bij Meldpunt Discriminatie Drenthe.**

‘Bij discriminatie erkennen mensen dat er een bepaald verschil is tussen henzelf en een andere groep (op basis van bijvoorbeeld religie, etniciteit, geslacht, gender of leeftijd) en moet deze erkenning tot gevolg hebben dat de andere groep als ongelijk wordt behandeld’, definieert David. ‘Het doel van een Meldpunt Discriminatie is het voorkomen en bestrijden van discriminatie.’

David is dit werk ingerold vanuit een stage voor zijn studie maatschappelijk werk en dienstverlening. ‘Al op het moment dat ik solliciteerde voor een stageplaats bij discriminatie meldpunt Zwolle, wist ik dat ik dit werk wilde doen. Het probleem van discriminatie vind ik erg interessant en het tegengaan hiervan is enorm nodig.’

## Liever voorkomen

Meldpunt Discriminatie Drenthe probeert discriminatie te voorkomen door voorlichting te geven, voornamelijk aan de bovenbouw van basisscholen. ‘Wij proberen de leerlingen uit te leggen wat discriminatie is en hoe je het kunt voorkomen door je eigen vooroordelen te leren kennen. Ook hebben we het over pesten, wat veel raakvlakken heeft met discriminatie.’ Op verzoek geeft Meldpunt Discriminatie Drenthe ook trainingen aan professionals.

David adviseert mensen die minder willen discrimineren om met elkaar in gesprek gaan, ‘mensen leren kennen voor wie ze zijn en niet om hoe ze eruitzien.’

Het werk is interessant en zinvol, vindt David: ‘Ik heb al veel mensen kunnen helpen. Aan velen heb ik iets kunnen vertellen over het onderwerp. Hopelijk kon ik discriminatie op deze manier voorkomen.’

Hulp bij discriminatie, om welke reden dan ook ‘In principe is er in iedere gemeente een meldpunt waar mensen discriminatie kunnen aangeven. De meeste organisaties zijn aangesloten bij de landelijke vereniging Discriminatie.nl. De verschillende meldpunten voor discriminatie hebben grotendeels dezelfde bezigheden.’ De medewerkers van Meldpunt Discriminatie Drenthe helpen inwoners van Drenthe wanneer zij gediscrimineerd zijn. ‘Om welke reden dan ook’, voegt David toe. ‘Onze dienstverlening is gratis en laagdrempelig. Een melding kan via de website, telefonisch of (op afspraak) op de locatie van ons kantoor in De Nieuwe Kolk in Assen. Iedereen die in Drenthe te maken krijgt met discriminatie kan een melding doen. Inwoners of organisaties, ook mensen die ooggetuige zijn van discriminatie kunnen daar een melding van doen. Dit kan anoniem.’

Over het proces van een melding doen vertelt David, ‘wij vragen de melder wat er precies is gebeurd en wat de persoon hoopt te bereiken met het doen van de melding. Vervolgens vindt er (meestal) een wederhoor plaats. Met toestemming van de melder benaderen wij de andere partij. Ook vragen wij of de melder zelf al stappen heeft gezet richting de andere partij. Wij proberen het verhaal zo feitelijk mogelijk op papier te zetten en wij vragen dan om een reactie. Op basis van deze onderdelen geven wij advies om wel of niet door te gaan met de melding.’

## Niets zonder toestemming van de melder

Eventuele vervolgstappen van een melding van discriminatie kunnen zijn bemiddeling, juridische procedure of aangifte. ‘Regelmatig zitten wij bij het College voor de Rechten van de Mens om een oordeel te vragen over de situatie. Deze instantie mag (net als een rechter) een oordeel geven op basis van de feiten en wetgeving.’ Toch gaat David hier liever niet heen. ‘Wij proberen er wel in een eerder stadium met beide partijen uit te komen. Soms komt het voor dat zij het niet eens kunnen worden.’

‘Een melding heeft in eerste instantie geen gevolgen. Wij doen namelijk niets zonder toestemming van de melder. Soms blijft het enkel bij een melding en soms volgt er een langdurige procedure. Dat is compleet afhankelijk van de wens van de melder’, geeft David aan.

# IEDEREEN KAN MET DISCRIMINATIE TE MAKEN KRIJGEN

Verschillende mensen komen naar Meldpunt Discriminatie Drenthe. ‘Er zijn niet echt specifieke mensen die vooral komen. Eigenlijk kan iedereen met discriminatie te maken krijgen.’

Wel merkt David op: ‘Wanneer mensen discriminatie melden, dan is er vaak al veel gebeurd. Denk bijvoorbeeld aan ontslag of een voorval op school. Mensen melden het pas als het echt invloed heeft op hun leven. Een enkele opmerking is makkelijk te negeren. Als discriminatie impact heeft op je werk of school, wil je er ook echt iets tegen doen.’

Uit de monitor van de discriminatie meldpunten in de drie provincies blijkt dat 720 inwoners melding hebben gedaan van discriminatie in 2020. Bij Meldpunt Discriminatie Drenthe ontvangen ze verschillende soorten meldingen: ‘40% van alle meldingen gaat over racisme. Daarna volgen handicap/chronische ziekte, geslacht en leeftijd. De laatste jaren zijn er minder meldingen binnengekomen over seksuele geaardheid, ook wel LHBTIQ+ discriminatie genoemd.’

‘Hoe meer meldingen, hoe meer ertegen gedaan kan worden. Niet alleen in die specifieke situatie, maar ook op beleidsgebied.’ David legt uit: ‘Onze monitor geven wij aan de gemeentes en de landelijke overheid. Hier kunnen zij vervolgens beleid op maken om bepaalde vormen van discriminatie aan te pakken.’ ‘Iedereen moet namelijk zichzelf kunnen zijn’, gelooft David. ‘Dat maakt het juist zo interessant om in een diverse samenleving te wonen.’ ♦



## Leve het verschil!

Door **Niek Heidanus**

Mensen zijn allemaal anders. Diversiteit is een gegeven. Dat is altijd zo geweest en zal altijd zo blijven. Gelukkig maar, het maakt onze samenleving zoveel kleurrijker en boeiender. Ik hou van verschillen, van mensen die anders durven te zijn en hun kop boven het maaiveld durven uit te steken. Ik hou van paradijsvogels. Een paradijsvogel is een mooie, kleurrijke zangvogel die leeft in Azië. In figuurlijke zin zijn paradijsvogels excentrieke, eigenzinnige, kleurrijke mensen. We zouden allemaal die bijzondere vogels moeten koesteren. Diversiteit wordt spannend als je bedenkt dat niet alle verschillen welkom zijn in elke groep. Op basis van zichtbare en onzichtbare verschillen kun je buitengesloten worden. De paradijsvogels worden - overdrachtelijk gezien - buitengesloten, verstoten of zelfs in een kooi gevangen.

Mr. N.A. (Niek) Heidanus, Advocaat bij  
FORUM Advocaten & Rechtsanwalt te  
Groningen



Er wordt soms onterecht verschil gemaakt in de behandeling van mensen. Bijvoorbeeld op basis van geslacht, ras, leeftijd of godsdienst. Een werkneemster krijgt geen nieuw arbeidscontract omdat zij zwanger is. Een vrouw die geen verzekering kan afsluiten omdat zij Roma is. Een man wordt afgewezen voor een mooie functie omdat hij te oud is, terwijl hij de meest geschikte kandidaat is. Een moslima die geen hoofddoek mag dragen op haar werk. Allemaal voorbeelden van verschil in behandeling op basis van kenmerken die er niet toe doen.

Nu is verschil in behandeling natuurlijk niet altijd discriminatie of afkeurenswaardig. Als u wordt afgewezen voor een baan als vrachtwagenchauffeur omdat u geen rijbewijs heeft, dan is dat logisch en correct. Er zijn belangrijke verschillen in bijvoorbeeld gedrag, talent, opleiding en aanleg. Gelukkig maar, leve het verschil.

Boeiend is dus de vraag hoe we met al die menselijke verschillen omgaan. Dat is in de praktijk al vaak lastig met mensen die we leuk vinden, maar helemaal als het gaat om mensen die anders zijn en functioneren dan wij. We zijn vaak bang of afwerend naar mensen die gek of verward gedrag vertonen, die een zwervend of dakloos bestaan leiden. Daar lopen we liever met een royale boog omheen. Daar gaan we zeker geen gezellig of liefdevol praatje mee maken. Zo bestaan er tevens vele vooroordelen over mensen met een psychische aandoening. Er wordt vaak gedacht

dat verwarde medemensen gevaarlijk en onvoorspelbaar zijn. Ze worden vaak niet begrepen en gemeden. Terwijl het overgrote deel, soms met hulp en begeleiding, zelfstandig en goed functioneert. Veel mensen met een psychische aandoening ervaren een dergelijke stigmatisering als pijnlijk en ook een grote belemmering voor het goed kunnen meedoen in het maatschappelijke en sociale leven. Het zou mooi zijn als we deze mensen met meer tolerantie zouden benaderen, als gelijkwaardig en/of een kleurrijke paradijsvogel.

Openstaan voor andere culturen, gewoonten, tradities en gedrag. Ook al is dat aardig anders of zelfs onaardig anders. Besef dat onaardig gedrag vaak een goed verstopte roep om aandacht en hulp is. Benader het zoals Daniel Lohues ooit treffend zei: *Aordig doen tegen mensen die niet aordig doen, want die benn aordiogheid 't hardste neudig*. Laten we meer openstaan voor 'andersdenkenden'. Iemand die niet in ons straatje past kan een boeiend en kleurrijk persoon blijken te zijn. Koester het verschil!

# Boekemantsjes

Met vijf vrienden vormen we een leesclub, genaamd “De Boekemantsjes”. Ongeveer vijf keer per jaar komen we bij elkaar om het een en ander te bespreken.

Onze leesclub is heel bijzonder, omdat het de enige leesclub van Nederland is waar een literaire prijs aan verbonden is, de zogeheten Tonny Eyk-trofee. Deze prijs wordt toegekend aan het beste boek en heeft reeds vele kandidaten. Enige achtergrond: Tonny Eyk (1940) is componist van allerlei beroemde melodieën en liedjes, waaronder de herkenningstune van *Studio Sport*, de muziek bij de film *Nummer 14* (over Johan Cruijff), alsmede vele liedjes voor *Kinderen voor Kinderen* en Van Kooten en De Bie - om maar iets te noemen. Daarnaast was hij jurylid voor het KRO-kinderprogramma *Klassewerk*. In deze hoedanigheid gaf hij bij het onderdeel ‘Muziekwerk’ altijd zijn deskundige oordeel over de instrumentbeheersing van het solerende kind, een rol die ons inspireerde. Meestal zei hij iets in de trant van ‘tijdens de repetitie ging het iets beter, maar dwarsfluit is ook een lastig instrument. Ik geef een 8’ of ‘ik vind het heel knap dat je je doedelzak mee hebt genomen. Ik geef een 7’. Eyk gaf trouwens nooit lager dan een 7, iets wat wij van de Boekemantsjes ook niet doen. Niet kunnen eigenlijk, omdat de praktijk uitwijst dat we vooral klassiekers lezen. Dat zijn boeken die je ter hand neemt als je in een leesclub zit.

Op dit moment is dit de voorlopige tussenstand: 1. *Buddenbrooks* van Thomas Mann; 2. *Anna Karenina* van Lev Tolstoj; 3. *De druiven der gramschap* van John Steinbeck. Voor deze boeken gaven we unaniem een 9 of een 10. Het zijn glansrijke titels met verhalen en geschiedenissen. In 1929 kreeg Thomas Mann voor *Buddenbrooks* de Nobelprijs voor de Literatuur, met een Tonny Eyk-trofee erbij zou het boek dus twee prijzen krijgen. Steinbeck won voor zijn meesterwerk uit 1939 zowel de National Book Award als de Pulitzerprijs en zou daarnaast dus eventueel een derde trofee kunnen winnen.

Ik zeg trouwens ‘voorlopig’, omdat de jury van de leesclub er nog niet helemaal over uit is aan wie de Tonny Eyk-trofee zal worden toegekend. In een land met meer prijzen dan schrijvers moet een dergelijke prijs wel het verschil maken. De top drie is ook eerder een voorlopig gemiddelde dan een absolute reeks. Het mislopen van de trofee is trouwens geen hashtag #kutjurymoetdood waard, want alle voorgedragen boeken krijgen sowieso een vaantje.

JAAP KROL





# Ons Moeke

## biedt een helpende hand

Door **Robby Bakker** Fotografie **Frits Blom**

**Het gaycafé Ons Moeke ligt aan de bedrijvige Paterswoldseweg. Daarnaast doet het eveneens dienst als cafetaria. De zaak is reeds dertien jaar een begrip in Groningen. Jantina Darwinkel (63) is eigenaresse van de zaak.**

‘Ik was werkzaam in de horeca’, vertelt Jantina, ‘maar daar kreeg ik ontslag. Een kameraad van mij zat in dit bedrijf. Hij vroeg mij om twee dagen in de week mee te helpen, dan zat ik niet alle dagen thuis. Op een gegeven moment werd mijn kameraad ziek en zodoende heb ik Ons Moeke overgenomen. Dat is inmiddels dertien jaar geleden.’ Hoewel Jantina hetero is, maakt ze er per direct een gay café van. Over de naam hoeft ze niet lang na te denken: ‘Er kwamen veel jongens over de vloer en dan was het van moeke, mutti, mamsie ... En toen dacht ik: nou, dan moet het Ons Moeke worden.’ Bang voor negatieve reacties uit de omgeving was ze niet. ‘Men zei tegen mij: dat moet je niet doen! Maar ik heb er helemaal geen last mee gehad, het café werd goed ontvangen.’

### Een helpende hand

Van kindsbeen af krijgt Jantina vanuit huis mee dat het belangrijk is om voor anderen klaar te staan. Al haar hele leven helpt ze homoseksuele jongeren die moeite hebben hun draai te vinden in de maatschappij. Met één jongen was het heel heftig, zo vertelt ze: ‘Sander was vijftien à zestien jaar en kwam hier aan de bar. Hij wou niet naar school, wou geen werk, wou helemaal niks. Hij was homo, zat aan de drugs en verkocht zijn lichaam in het Stadspark voor geld. Toen hij voor de tweede keer langskwam zei ik hem: wat ga je eigenlijk doen met je leven? Hij zei: ik weet het niet, ik zie het wel. Daar heb ik toen over nagedacht.’ Jantina besluit zich over Sander te ontfemen. Ze neemt hem in huis, maar stelt wel voorwaarden: ‘Hij moest van de drugs afblijven. Als ik ergens een schurfthekel aan heb, dan is het aan dat rotspul.’ Ze wonen uiteindelijk drie jaar samen. Met Jantina’s begeleiding kruipt Sander uit het dal. ‘Hij is naar school gegaan, heeft stage gelopen en een baan gekregen. Hij is nu getrouwd met een man en woont in de Randstad. Ik ben trots op hem. Ik kan natuurlijk in alles sturen, maar hij heeft het uiteindelijk zelf gedaan.’

### Mantelzorgwoningen

Sander is niet de enige die bij Jantina intrekt, momenteel woont ze samen met Bert. ‘Zo’n tien jaar geleden kwam hij hier binnenwandelen en vroeg aan mij: zal ik het oud papier en de lege flessen voor je wegbrengen? Een dag later stond hij al bij mij in de keuken af te wassen.’ Bert heeft een verstandelijke beperking en woonde destijds in een zorginstelling in de provincie. ‘Hij was

daar doodongelukkig’, vertelt Jantina. ‘Want hij was homo en woonde in een klein plaatsje. Toen er een project over mantelzorgwoningen voorbijkwam ben ik daar achteraangegaan met zijn mentor. We wonen nu al acht jaar samen. We zijn net een stelletje’, lacht ze hardop. ‘We zijn praktisch 24/7 bij elkaar.’

### Recht voor zijn raap

Af en toe stuit ze op onbegrip, maar Jantina heeft altijd haar woordje klaar: ‘Ik heb één keer een gast gehad - een man - en die werd panisch toen hij erachterkwam dat hij in een gay café zat. Want och, als er toch eentje binnen zou komen en aan hem zou gaan zitten. En dan die seks, hij wilde er niets van weten. Ik ben recht voor zijn raap en vroeg hem: ben je getrouwd? Dat beaamde hij en hij had twee kinderen. Hij was bij de bevalling geweest en vond het geweldig om te zien. Toen zei ik: vond je het echt geweldig om naar te kijken? Veertien dagen later lig je er zelf weer met je bek voor, dat heeft óók met seks te maken. Daar moest hij even over nadenken. Zo heb ik het nog nooit bekeken, zei hij, maar wat heb je een punt! Die man komt hier nu iedere maand een biertje drinken.’

### Voorlichting

Jantina vindt het belangrijk dat kinderen op de lagere school al moeten worden voorgelicht over de LHBTIQ+, ‘want als die kinderen de overstap maken naar de middelbare school, dan hebben ze er reeds een beeld van.’ Tevens is Jantina van mening dat een ervaringsdeskundige er beter over kan verhalen dan een leraar. ‘Zet een moeder voor de klas neer wiens kind homo of lesbienne is, waarvan die moeder bijvoorbeeld al gezien heeft toen het kind geboren werd dat het anders geaard was. Ik heb me er ooit eens bij het COC voor aangemeld, jaren geleden, dat ik wel voor een klas wou staan om voorlichting te geven. Toen kwamen hier drie figuren die mij kwamen vertellen wat ik moest zeggen. Nou, daar begin ik niet aan. Ik wil het vanuit mijn hart vertellen, niet vanaf een papiertje.’

Ze maakt het weleens mee dat jongeren in het middelbaar onderwijs er niet veel van snappen. ‘Dat zijn kinderen van veertien of vijftien jaar, die begrijpen niet hoe het in elkaar steekt. Daar ga ik gewoon een gesprek mee aan. Ik vroeg ze wat ze zouden doen als een kameraadje homo was, zouden ze die verstoten omdat hij op jongens valt? Daar dachten ze over na en kwamen tot de conclusie dat het niet uit zou maken. Precies wat ik wil bereiken.’

### Motto

‘Wat ik heel belangrijk vind’, vertelt Jantina, ‘en wat mijn motto is, is dat wij allemaal dezelfde achternaam hebben: wij zijn allemaal mens. Respecteer elkaar zoals we zijn!’♦



## Flyer

Door **Wietske Aupers** Illustratie **Pim de Boer**

*Rinus is een rooie kat van een jaar of 14. Ze woont samen met een mensenvrouw met schizofrenie en een angst-dwangstoornis. In de Riepe beschrijft ze wat het betekent om mantelkat te zijn.*

Een mantelkat is zelf ook weleens ziek. Dan is het lastig om voor je mens te blijven zorgen. De afgelopen tijd heeft de dierenarts onder narcose twee kiezen bij me verwijderd en het rommelt nog steeds in mijn buik. Ik kan haar natuurlijk aan de Grote Vrouw en de Grote Baas overlaten, maar dan raken die weer overbelast, en ja, hen heb ik zelf nodig om voor het kattengrit te zorgen. Zoals ik al eens verteld heb, dat nemen zij meestal mee, omdat het grote verpakkingen zijn en zij hebben een auto en mijn vrouwtje niet.

Mijn vrouwtje doet echt wel haar best hoor als ik me beroerd voel. Ze fietst naar de dierenarts voor speciaal voer en ze ruikt op wat een kat nou eenmaal laat vallen als het niet lekker gaat. Maar ik vind het lastiger om er op te letten of het met haar wel goed gaat. Want het zou toch erg zijn als ik het allemaal echt niet meer in de hand heb en zij zou zo verslechteren dat ze zou moeten worden opgenomen. Dat is een situatie die je als mantelkat koste wat kost wilt vermijden.

Die ritjes naar de dierenarts drukken je er weer met je neus op hoe erg het is om tijdelijk gevangen te zitten. Ze denkt nog vaak terug aan de tijden dat ze in de kliniek zat. Ze had het wel iets ruimer dan ik, en ze mocht iets meer, maar ze vond de behandeling daar zo kil, vooral omdat ze in de war was als ze daar kwam en niemand haar uitlegde wat ze daar deed. Wel lag dan op een kastje in haar kamer een flyer waarin beschreven stond waarom ze daar was. Dat noemt ze dan het toppunt van afstandelijkheid. Dat laatste vind ik ietwat overdreven. Het staat er toch? Kijk, als ik naar de dierenarts moet, hoeven ze me dat niet meer uit te leggen. Als ik het mandje zie dan duik ik al. Maar dan zeggen ze onderweg in de auto wel lieve dingen, “Zoet maar Rinus, lief hoor”. Maar je voorbereiden op wat er daar gaat gebeuren? Niks daarvan. Je wordt uit dat mandje getild, zonder uitleg. Je wordt onderzocht. Ze knepen in mijn kont en in mijn buik, en ondertussen alleen maar woordjes als “lief” en “braaf”. Toen ik onder narcose moest hebben ze een stukje van mijn vacht afgeschoren omdat daar een slangetje langs moest. En weer van die kalmerende woordjes als “alles komt goed”. Maar uitleg over wat er ging gebeuren? Doe mij zo’n flyer.

## BIE PAD EN WEG



## Kruiswoordcrypto

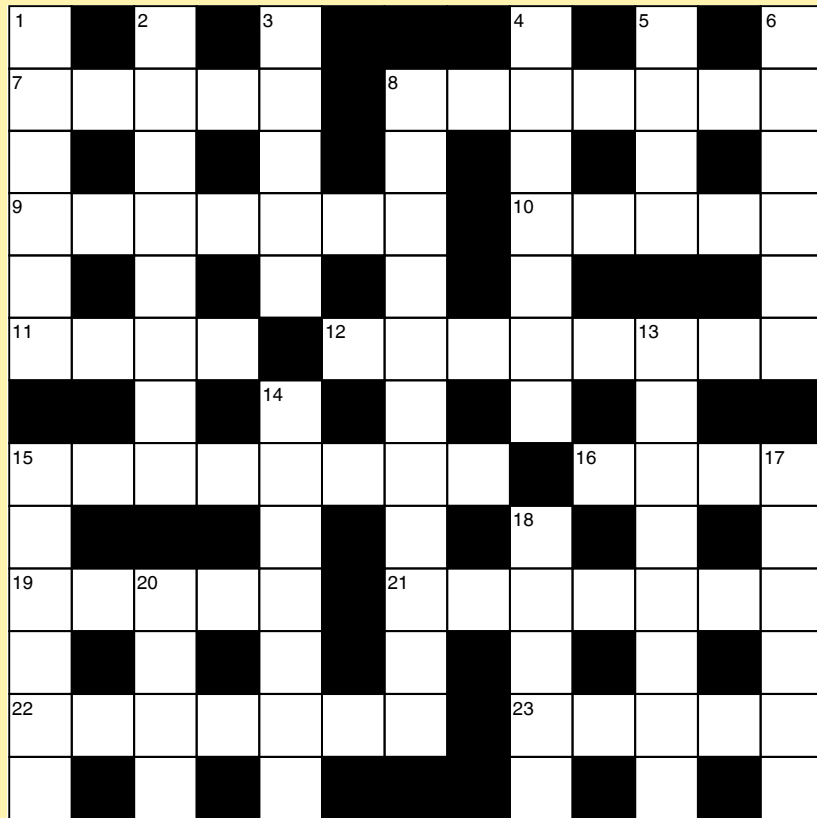
Door **Luuk Kobes**

### Horizontaal

- 7 Bende 8 Vleugelspeler
- 9 Personificatie 10 Onbuigzaam
- 11 Australische struisvogel
- 12 De stille zijde
- 15 Iets hoorbaar regelen
- 16 Oogstrelende bloem
- 19 Zee-zilver-kok-of mantel
- 21 Komtnetkijkenkledingstuk
- 22 Echo uit het verleden 23 Schop

### Verticaal

- 1 Fietsonderdeel 2 Bergbeklimmen
- 3 Heimelijke bespieder
- 4 Met geringe verwachting
- 5 Tegenover twaalf 6 Verwijsbriefje
- 8 Bollebozensport
- 13 Oegandeas of Ghaneeas 14 Geliëerde
- 15 Jungle 17 Bidden 18 Ijskoning
- 20 Cremekleurig



De oplossing vindt u op pagina 27

# HOROSCOOP

Illustratie **Paul Kimkes**

## **Weegschaal** 23 september - 22 oktober

In de rechtbank zou jij een prima raadgever zijn, maar om nu ook in je privéleven eigen rechter te spelen is onverstandig! Probeer het geschil met een vriendin via een rustig gesprek op te lossen en de verstandhouding tussen jullie zal snel verbeterd zijn.

## **Schorpioen** 23 oktober - 21 november

Als gevoelsmens heb jij afgelopen nacht lang naar de volle maan gekeken: eerst ervaar je rusteloosheid, maar een tijdje later zie je hoe jij jezelf weer kunt opladen. Lees niet te veel over zware onderwerpen, want jouw ziel verwerkt alles te intens. De sterren voorspellen humor aan jouw horizon.

## **Boogschutter** 22 november - 22 december

Na een heftig conflict met een collega ben jij je aan het afzonderen. Dat laatste is helemaal niet nodig: reflecteer jouw emoties en zet ze in een positief perspectief. Uiteindelijk begrijpen jullie elkaar weer en accepteer die cappuccino nu maar die je aangeboden word.

## **Steenbok** 23 december - 20 januari

Jij weet je uitstekend te kleden en je hebt dus nog meer kans op die nieuwe baan. Het leven is serieus voor jou, maar probeer wel met enige zelfspot de confrontaties aan te gaan. Lachen is gezond en de wereld vergaat niet wanneer jij een vitamine C capsule vergeet te slikken.

## **Vissen** 20 februari - 20 maart

Met jouw dromerige en artistieke aard weet je een uitstekende sfeer in je huis te creëren. Let er wel op dat er ook anderen met jou samenleven en zij hebben ook recht op een eigen smaak. Overleg gewoon bij meningsverschillen en dan blijkt een rode bank toch mooier te staan dan een blauwe.

## **Ram** 21 maart - 20 april

Als jij je zinnen op iets gezet hebt laat jij je niet snel uit het veld slaan. Maar helaas: iemand kaapt in een kringloopwinkel net die jurk weg waar jij aanvankelijk je oog op had laten vallen en jij word furieus. Luister dus voortaan naar je eerste impulsen.

## **Stier** 21 april - 21 mei

Jij kunt echt genieten van mooie en aardse dingen, maar je bent geen zwever in spiritueel opzicht. Het liefst zoek je tot in de puntjes uit of een wetenschappelijke benadering van een filosofie klopt. Veelal ben je alleen van jouw eigen standpunt overtuigd. Schiet bij een discussie niet te snel in de aanval.

## **Tweelingen** 22 mei - 21 juni

Met jouw gevatte opvattingen over een totaal nieuwe haarkleur zit je bij de kapper helemaal in het licht. Daarentegen is het buiten nogal bewolkt, dus denk aan een goeie fixatie van je kapsel. Eenmaal weer buiten voel jij je als herboren.

## **Kreeft** 22 juni - 22 juli

Rakel niet teveel nare gebeurtenissen op uit het verleden. Probeer eens te kijken naar wat er positief is: die luidruchtige burens zijn verhuisd en je hond is weer beter. Dat beschermende harnas kan uit, lieve kreeft.

## **Leeuw** 23 juli - 23 augustus

Die aanstekelijke humor van jou werkt als een magneet! In de treincoupé krijg jij met diverse lachsalvo's iedereen plat. Zelfs de conducteur loopt met een brede glimlach verder. Als leeuw zijnde gebruik jij die satire op een goeie wijze en het kwetst niet.

## **Maagd** 24 augustus - 22 september

Vastberaden en nuchter weet jij je stand te houden in emotionele situaties. Wanneer iemand in jouw omgeving jou om advies vraagt help jij de knopen door te hakken. Probeer echter niet te perfectionistisch te zijn en laat die ander in zijn waarde.



## Waterman

### 21 januari - 19 februari

Ga vooral door met het doen van jouw eigen ding, maar iemand wijst jou wel op je eigenwijze houding: je hebt niet altijd gelijk en wat is er tegen om open te staan voor wat die ander zegt? Schiet maar niet teveel uit je slof, de innerlijke rust keert vanzelf terug.

## STRAATKLINKERS



## DE START VAN SANNE'S TRANSITIE

Tekst en Fotografie door **Ella Huizinga**

Sanne is 27 jaar en staat aan het begin van haar transitie naar vrouw. Op haar veertiende kwam ze erachter dat ze transgender is, omdat ze bang was voor de reacties van haar omgeving heeft ze dit lang als een groot geheim meegedragen.

»

In haar vrije tijd is Sanne veel bezig met muziek. Ze speelt gitaar en is manager van FXMKE (Femke). Als manager helpt ze mee aan de invulling en de promotie van de social media kanalen. Daarnaast werkt ze als grafisch vormgever bij Studio SpinLink en ook hier helpt ze mee met het beheren van de social media.

‘Vanaf mijn veertiende weet ik dat ik transgender ben. Ik heb het toen aan mijn ouders verteld, maar die deden er niet veel mee. Dat vond ik best lastig omdat ik het gevoel had dat ik er alleen voor stond. Ik was ook bang wat mijn omgeving zou vinden en dit heeft best veel invloed gehad op mijn mentale gezondheid.’

# Gelukkig reageerde mijn omgeving positief, dat scheelde enorm

Twee jaar geleden heeft Sanne besloten om volledig in transitie te gaan. ‘Ik was toen net uit huis en hierdoor had ik meer ruimte om te kijken of ik dit echt wilde. Gelukkig reageerde mijn omgeving positief, dat scheelde heel erg. Mijn transitie heeft echt een grote invloed op mijn leven. Ik heb best wel een lange periode op de wachtlijst gestaan, maar een tijdje terug ben ik eindelijk begonnen bij PsyTrans. We zijn nu bezig met de diagnostiek en daarvoor heb ik allemaal vragenlijsten beantwoord. Hierna gaan we kijken hoe we verder gaan. Ik ben nu alvast begonnen met zelf stappen zetten qua kleding/make-up en haar, maar ik zou dan wel graag de medische transitie ingaan. Je gaat zien dat je steeds meer gaat veranderen en dat gaat het echt makkelijker maken. Op dit moment zit ik er echt nog tussenin.’

‘Ik ben benieuwd naar waar ik tegenaan ga lopen en wat ik moet verwachten. Maar het belangrijkste is dat je echt moet kunnen zijn wie je wil zijn. En daar mag je voor uitkomen!’

Volgende maand in De Riepe:

## Op weg naar zelfstandigheid

‘Ik vind het prettig hier, heb mijn plekje gemaakt.’ Gregory (17) is positief als hij praat over zijn verblijf in de Kasparhoeve, een woongroep voor jongeren met uiteenlopende problematiek.



En verder:  
- Humanitas  
- Kletskassa’s

Deze zal verschijnen rond  
1 maart 2022

Oplossing puzzel van pagina 23

|    |   |   |   |    |   |   |    |   |    |    |    |    |   |    |   |    |   |   |
|----|---|---|---|----|---|---|----|---|----|----|----|----|---|----|---|----|---|---|
| 1  | E |   | 2 | T  |   | 3 | S  |   |    |    | 4  | K  |   | 5  | H |    | 6 | E |
| 7  | T | R | O | E  | P |   |    |   | 9  | P  | I  | A  | N | I  | S | T  |   |   |
|    | A |   | P |    | I |   | R  |   |    |    | N  |    | E |    |   |    | I |   |
| 9  | P | A | S | F  | O | T | O  |   |    | 10 | S  | T  | R | A  | K |    |   |   |
|    | P |   | P |    | N |   | F  |   |    | A  |    |    |   |    |   |    | E |   |
| 11 | E | M | O | E  |   |   | 12 | O | V  | E  | R  | K  |   | 13 | A | N  | T |   |
|    |   |   | R |    |   |   | 14 | V |    | O  | M  |    |   | F  |   |    |   |   |
| 15 | R | I | T | S  | E | L | E  | N |    |    | 16 | I  | R | I  |   | 17 | S |   |
|    | I |   |   |    |   |   | R  |   |    | T  |    | 18 | V |    | I |    | M |   |
| 19 | M | E |   | 20 | U | W |    |   | 21 | B  | R  | O  | E | K  | J | E  |   |   |
|    | B |   | C |    | A |   |    | A |    |    | R  |    | A |    | K |    |   |   |
| 22 | O | E | R | K  | N | A | L  |   |    |    | 23 | S  | P | A  | D | E  |   |   |
|    | E |   | U |    | T |   |    |   |    |    | T  |    | N |    |   | N  |   |   |

## Nu ook op social media

 @deriepe  @de\_riepe



Scan mij!

## OPVANGINSTELLINGEN

### GRONINGEN

#### GRONINGEN

**Dagopvang**  
Leger des Heils  
Kostersgang 28  
9711 CX Groningen  
tel. 050-312 36 60  
Dagelijks van 12.00 – 17.00 uur

Open Hof  
Spilsluizen 5  
9712 NR Groningen  
tel. 050-312 21 22  
ma t/m vr. 10.00 – 12.00 uur  
zo t/m vr. 19.30 – 21.00 uur  
Zondagavondviering om 18.45 uur

Twaalfde Huis  
Eemskanaal Noordzijde 32a  
9713 AB Groningen  
tel. 050-579 78 45  
Ma t/m vr. 9.30-16.30 uur

Beschermd Wonen (Vast&Verder)  
Damsterdiep 267, 9713 EE Groningen

**24-uurs opvang**  
Algemene opvang  
Van Heemskerckstraat 75  
9726 GH Groningen  
tel. 050-599 14 20, [www.wender.nl](http://www.wender.nl)

Hoendiephuis, voor jongeren  
Noorderstationsstraat 88  
9717 KR Groningen  
tel. 050-599 14 20, [www.wender.nl](http://www.wender.nl)

Ommelanderhuis  
Woonvoorziening (Beschermd wonen)  
Schoolstraat 11  
9712 JP Groningen  
tel. 050-599 14 20, [www.wender.nl](http://www.wender.nl)

LIMOR woonvoorziening Hiddemaheerd  
Hiddemaheerd 112  
9737 KX Groningen  
tel. 0900-4857545  
058-215 16 94, [www.limor.nl](http://www.limor.nl)

**Nachtopvang**  
Schoolstraat 9  
9712 JP Groningen  
tel. 050-599 14 20, [www.wender.nl](http://www.wender.nl)  
dagelijks 21.00-10.00 uur  
zon- en feestdagen van 21.00 tot 11.00 uur  
Aanmelden en binnenkomen om te kijken  
of er plek is kan vanaf 21.00 uur tot 23.00  
uur. Ook kun je maandag t/m vrijdag tussen  
10:00 uur en 11:00 uur aan de Schoolstraat 3  
langskomen om je aan te melden.

**APPINGEDAM**  
**LIMOR woonvoorziening**  
Vangnetvoorziening Cornelis Albertsstraat  
Cornelis Albertstraat 7  
9901 EJ Appingedam  
tel. 0900-4857545  
[www.limor.nl](http://www.limor.nl)

**HOOGEZAND**  
**Sociaal Pension Hoogezand**  
Mansholtstraat 1-a  
9602 SB Hoogezand  
tel. 0900-118 88 81  
[www.wender.nl](http://www.wender.nl)

**VEELERVEEN**  
**Reïntegratie-centrum**  
De Spetse Hoeve  
Spetsbrugweg 4  
9566 TK Veelerveen  
tel. 0597- 541 341

**VEENDAM**  
**24 uren opvang**  
LIMOR Woonvoorziening  
Burgemeester Bosscherstraat 10  
9641 NG Veendam  
tel. 0598-615111  
[www.limor.nl](http://www.limor.nl)

LEEK

**Crisisopvang Leek**  
Oldebertweg 61  
9351 PC Leek, tel. 0900-118 88 81  
[www.wender.nl](http://www.wender.nl)

**WINSCHOTEN**  
**Dagbesteding Werkpro**  
Papierbaan 60  
9672 BH Winschoten  
tel. 059-743 3004

### DRENTHE

**ASSEN**  
**Kommarin**  
Maatschappelijke Opvang voor  
dak- en thuislozen Assen  
Havenkade 16  
9403 AH Assen  
tel. 088-8393381

Openingstijden:  
**Dagopvang:**  
ma t/m vr 10:00-15:00 uur  
**Nachtopvang:**  
dagelijks 21:00-09:00 uur

Leger des Heils  
Kortdurende opvang en beschermd wonen  
Maria in Campislaan 257  
9406 JG Assen

**NIEUW-AMSTERDAM**  
**24-uurs opvang en nachtopvang**  
Leger des Heils  
Zijtak WZ 125  
7833 BE Nieuw-Amsterdam  
tel. 0591-551 020

**EMMEN**  
**Dagopvang**  
Leger des Heils  
Verlengde Spoorstraat 11  
7811 GA Emmen  
tel. 0591-658 233  
Geopend ma t/m vr. 10.30-16.30 uur

Leger des Heils  
Beschermd Wonen Boshuis  
Boslaan 138  
7822 EP Emmen

**HOOGEVEEN**  
**Dagopvang**  
Beukemaplein 14  
7906 AK Hoozeveen  
ma tm vr. 10.30-16.30 uur

### FRIESLAND

**DRACHTEN**  
**Sociaal Pension Drachten**  
Stationsweg 118  
9201 GS Drachten  
tel. 0900-118 88 81  
[www.wender.nl](http://www.wender.nl)

**LEEWARDEN**  
**Dagopvang**  
Leger des Heils  
De Tuinen 32  
8911 KE Leeuwarden  
tel. 0900-118 88 81  
geopend 10.00-16.00 uur  
(woensdag 12.00-16.00 uur)

Zuidergrachtswal 15-16  
8933 AD Leeuwarden  
tel. 0900-118 88 81  
geopend 10.00-16.00 uur  
[www.wender.nl](http://www.wender.nl)

**Algemene Opvang**  
Nieuweweg 3  
8911 LK Leeuwarden  
tel. 0900-118 88 81  
[www.wender.nl](http://www.wender.nl)

Cornelis Trooststraat 48  
8932 BR Leeuwarden  
tel. 058-299 99 30  
[dambacht@werkpro.nl](mailto:dambacht@werkpro.nl)

**Huis voor Jongeren**  
Huizumerlaan 101  
8934 BE Leeuwarden  
tel. 0900-118 88 81  
[www.wender.nl](http://www.wender.nl)

**Zorgopvang**  
J.H. Knoopstraat 2  
8933 GS Leeuwarden  
tel. 0900-1188881  
[www.wender.nl](http://www.wender.nl)

**Sociaal Pension**  
**Hoekstersingel**  
Hoekstersingel 51-53  
8922 AM Leeuwarden  
tel. 0900-188 881  
[www.wender.nl](http://www.wender.nl)

**Sociaal Pension Bonifatiusplein**  
Bonifatiusplein 19  
8911 JT Leeuwarden  
tel. 0900-188 88 81  
[www.wender.nl](http://www.wender.nl)

**Nachtopvang**  
Oostergoweg 1 (Wirdumerpoort)  
8911 MA Leeuwarden  
tel. 0900-118 88 81  
[www.wender.nl](http://www.wender.nl)

**Aanloophuis Leeuwarden**  
Bagijnestraat 36  
8911 DR Leeuwarden  
tel. 058-212 72 37  
[www.aanloophuisleeuwarden.nl](http://www.aanloophuisleeuwarden.nl)

**LIMOR Crisisopvang en**  
**woonvoorziening de Kei**  
De Kei 5  
8918 AR Leeuwarden  
tel. 0900-485 7545  
[www.limor.nl](http://www.limor.nl)

**ENGWIERUM**  
Leger des Heils  
Beschermd Wonen  
Fjellingsreed6  
9132 EN Engwierum

**BURGUM**  
**Crisisopvang Burgum**  
Prinses Margrietstraat 63  
9251 HB Burgum  
tel. 0900-118 88 81  
[www.wender.nl](http://www.wender.nl)

**HEERENVEEN**  
**Aanloophuis de Brege**  
Herenwal 2  
8441 AZ Heerenveen  
tel. 0513-625 926  
[www.aanloophuisoerdebregel.nl](http://www.aanloophuisoerdebregel.nl)

**SNEEK**  
**Sociaal Pension Sneek**  
Lemmerweg 53  
8606 AA Sneek tel. 0900-118 88 81  
[www.wender.nl](http://www.wender.nl)

**De Herberg**  
Vier kamers voor dak- en thuislozen,  
verblijf maximaal 2 maanden  
Kloosterdwarstraat 3  
8603 AG Sneek  
Herbergtelefoon: 06-235 415 65

**LIMOR Crisisopvang**  
**Gonggrijpstraat**  
Gonggrijpstraat 9  
8607 BD Sneek  
tel. 0515-43 08 12  
[www.limor.nl](http://www.limor.nl)

## DE RIEPE BUSINESSCLUB

De bedrijven in dit overzicht ondersteunen De Riepe. Wilt u als bedrijf ook bijdragen?  
Dat kan, neem gerust contact met ons op: 050-5791818 (09:00-13:00 uur).

Aksion  
Als de zon, tekentherapie  
Bike Centre Dik, Groningen  
Dagblad van het Noorden, (NDC mediagroep)  
De Huismeesters, Groningen  
Digno BV, Haren  
Doesburg autoverhuur, Groningen  
Dunk  
Forum Groningen  
Gemeente Groningen SoZaWe  
Groningen Seaports  
Groninger Kredietbank  
Klooster Reizen, Haren  
Kluzzenbedrief Jan  
Kompas Zuidlaren  
Lotus uitvaart, Thesinge  
Metaware BV , Groningen  
Mamamini Helpman  
New Nexus, Tynaarlo  
Noback Ingenieursbureau, Groningen

Bewindvoering en inkomensbeheer  
Tekentherapie, opleiding en begeleiding  
Van ventiel tot helm  
Nieuws uit Groningen/Drenthe  
Woningcorporatie stad Groningen  
Informatietechnologie  
Van sjorband tot aanhangwagen  
Deskundigheid in de geestelijke Gezondheidszorg  
Boeken, films en events  
WIJ is dichtbij  
Havendienstverlening  
Sociale hulpverlening  
Reisbureau  
Veur putjederij in en omt hoes  
Specialist in financiële zorgverlening  
Uitvaartverzorging en -begeleiding  
Cloudoplossingen managementsystemen  
Goededoelenkringloop  
IT consultancy- en adviesbureau  
Techn. natuurk. berekeningen en ontwerpen

Noorderlink, Groningen  
Noorderpoort, Groningen  
Old Burger Weeshuis, Leeuwarden  
’t Oortje Sieraden, Groningen  
Praktikos, Assen  
Preventief Veiligheidsdiensten BV, Groningen  
Rijkschool Gerald, Peize  
Rottinghuis aanemingsbedrijf BV, Groningen  
Schaap Strafrechtadvocaten, Groningen  
Schilders de Vries, Groningen  
Stichting Terwille, Groningen  
Tandartsenpraktijk De Verbetering, Groningen  
Verslavingszorg Noord Nederland, Groningen  
Willem Rietman Interieur Tynaarlo

Vacatures Noord Nederland  
Beroepsonderwijs in Groningen/Drenthe  
Ontwikkelen op sociaal, cultureel gebied  
Oorbellenspecialzaak  
Trainingsbureau  
Gastvrij beveiligen  
Auto- en motorrijkschool  
Allround bouwbedrijf in het Noorden  
Strafrechtadvocatuur  
Sterk in duurzaam ondernemen  
Vrij van verslaving  
Gezond begint in de mond  
Perspectieven bieden  
Meubiliar op maat

# STRAATKANJER



## Waardering

Door **Wietske Aupers**  
Fotografie **Wim Mijlof**

‘Ik doe dit werk graag, ben erdoor onder de mensen.’ Anne Spee (41) heeft zijn vaste stek bij de Albert Heijn op het Floresplein in Stad. Tien jaar geleden werd hij dakloos, nadat hij een tijdje had vastgezet. Ook zijn verslaving speelde een rol. ‘Ik leefde zeker een half jaar op straat. Via bemiddeling van diverse instanties kon ik in aanmerking komen voor een huis, maar dan moest ik wel dagbesteding gaan doen.’ Hij begon bij Het Twaalfde Huis, dagbesteding voor verslaafden, met inpakken, hout bewerken en fietsen repareren. ‘Omdat ik uit het verslavingscircuit wilde, ben ik zo’n zes jaar geleden De Riepe gaan verkopen. Op straat kom ik verschillende mensen tegen, uit diverse culturen, die waarderen wat ik doe. Dat motiveert me om door te gaan. Het is een beste druk om de hele dag op je benen te staan.’

‘Ik ben nog steeds verslaafd. Van het geld dat ik verdien koop ik soms drugs of een paar pilsjes, want een verslaving kost geld, maar daardoor kan ik van mijn uitkering eten kopen en warme kleren.’

‘De belangrijkste personen in mijn leven zijn mijn moeder en mijn zus. Zij steunen me ondanks dat ik in dit wereldje zit. Ik zou jonge mensen willen meegeven: denk goed na wat je wilt in het leven, doe goed je best en heb respect voor je ouders.’